

Історія II

09-19-2026

Тиждень #2

Лекція #1:

Початок Першої Світової Війни 1914-1917
(початок – закінчення)

Завдання (з долучених лекцій):

Прочитати:

Лекція 2 :

Останні роки Російської Імперії
Ст. 9-10.

Лекція 3 :

Кінець Імперії Романових
Ст. 17-18.

Виконати:

Вправа 3.1, відповісти на питання 1-12, ст. 19.

Останні роки Російської імперії

I. Наслідки довгої війни

Загальні військові невдачі російської армії створили психологічне заломання {depression}. Продовж 1915 року Німеччина захопила цілу „Конгресову” Польщу, широку смугу Волині і Полісся, частину Балтії. Австро-Угорщина відібрала назад майже цілу Галичину. Протистояння {opposition} на фронтах стабілізувалося. Навіть т. зв. „Брусилівський” пролом {break} у травні 1916 р. не був успішним. Продовж двох років Росія втратила 7.5 мільйонів солдат вбитими, раненими й полоненими. У 1916 р. Росія почала одержувати значну допомогу від союзників: сама теж почала виробляти більше військових товарів. Але і за тих умов армія втратила військового духа.

II. Внутрішні економічні недобори

На першому році війни Росія не відчувала „товарного голоду”. Але почала зростати інфляція, якої влада не потрапила регулювати такими засобами як Німеччина чи Австрія. Співвідношення {relationship} цін між товарами села й індустрії швидко доводило до жорсткої спекуляції і збідніння нижчих верств населення. Транспорт ставав несправним; в індустрії забракло основних {basic} ресурсів, продуктивність праці знизилася; фахових робітників забрали до армії. На селі настав брак робочих рук.

На початку 1916 року виринули страйки й заворушення, що йшли під гаслом „геть із війною”. Страйки під’юджували підпільні соціалістичні провокатори, але більшого лиха завдавала адміністративна розхитаність {inefficiencies} і жорстока поведінка влади. Провід держави, військове командування {command}, традиційна нетолерантність {intolerance} до „іногородців” (українців, жидів, кавказців) впливали негативно на поведінку війська на фронтах, як теж у запіллі {rear territory}.

III. Кризова ситуація у Росії

Хоч військові тягарі ставали незносливими в Німеччині і в Австрії, відносна порядність влади й більш гуманне трактування цивільного населення потрапили задержати відносний спокій. В Росії ширилося недовір’я між високим {supreme} начальством, бо основні рішення залежали від особистих симпатій чи антипатій: цар не довіряв Думі, міністрам, земствам, а вони не довіряли цареві. В додатку, царську

родину опутав {influenced} Григорій Распутін, малограмотний сибіряк з темним минулим. Йому довіряла цариця, бо він піклувався слабовитим сином Олексієм. Распутін мав навіть доступ до державного скарбу. Він створив ціле плетиво {network} підозрінь, яке зводило цілу державну структуру нанівець. Остаточо, в грудні 1916 р. група змовників, очолена князем Юсуповим, вбила Распутіна, кинувши його у ріку Неву.

IV. Змовники плянують державний переворот

Смерть Распутіна не принесла бажаних змін. Змовники почали розуміти, що основна криза лежить у самій системі. Виходом із загнивання {rotting} було примусити царя зректися трону, або на користь малолітнього сина Олексія, або на користь брата Михайла. Таким чином змовники хотіли оминати революції, або навіть громадянської війни.

Кінець імперії Романових

I. Лютнева Революція

Загальна деморалізація армії, як теж урядових структур, постійні страйки і нерішучість {indecisiveness} влади -- дали поштовх {push} до збройного виступу в дні 25 лютого 1917 року. На вулицях Петрограду почалася стрілянина. Були вбиті серед робітників і серед поліції. А 27-го лютого до повстання приєднався Волинський полк. Того ж самого дня повсталася маса {revolutionaries} обрала „Раду робітничих та солдатських депутатів.” Таким чином утворилися два уряди. З фронту до столиці прибув цар. Після двох днів Микола II зрікся престолу на користь свого брата Михайла. Однак, Михайло відмовився прийняти престол. Тоді, на вимогу „Ради” і повстанців, сформувався Тимчасовий Уряд {Provisional Government}, що його очолив князь Г. Львов.

II. Відгомін лютневої революції в Україні

Вістка про революцію у Петрограді й упадок царату підняла в Україні надії на визволення із московського ярма. Почалися маніфестації, збори, з'їзди, марші із жовто-блакитними прапорами. У Києві постала Українська Центральна Рада (УЦР), що складалася із представників організацій і політичних партій. Вона грала роль законодавчого {legislative} органу держави. Першим її головою став професор Михайло Грушевський.

III. УЦР і перший уряд України

Спочатку УЦР думала залишитися членом демократичної російської федерації, задовольняючись {satisfied with} лише територіальною автономією у рамках федеративної Росії. Тимчасовий Уряд Росії поставився обережно до таких вимог. Тільки згодом, коли почала зростати сила большевиків, Тимчасовий Уряд погодився надати Україні автономію, але тільки в межах п'яти губерній. Формуючи публічну опінію і будуючи свої органи {government bureaus}, УЦР остаточно оголосила 25 червня 1917 р. свій Перший Універсал, у якому висловила надію, що віднині Україна сама буде творити власне життя. В той же день УЦР створила свій виконавчий орган {executive body} -- Генеральний Секретаріат, головою якого призначено відомого письменника Володимира Винниченка. У Другому Універсалі (3 липня 1917р.) УЦР повідомила народ України, що Тимчасовий Уряд визнав Генеральний Секретаріат Урядом України.

IV. Клопоты Тимчасового Уряду

Тимчасовий Уряд не був дуже поступовим {progressive} від попереднього уряду. Він продовжував війну, хоч народ був нею вимучений; не проводив політичних і економічних реформ; пробував задержати унітарну {unitary} державу. Тимчасом, большевики дисциплінували свої ряди, вели пропаганду за далекойдучі {far-reaching} соціальні реформи держави. В Україні УЦР витратила багато часу на дискусії якою має бути держава, а не звертала тоді уваги на організацію армії. Остаточно, вночі 7 листопада, 1917 р. большевики провели державний переворот і заарештували Тимчасовий Уряд.

V. Проголошення Третього Універсалу УЦР

Зміна уряду в Петрограді заскочила {surprised} УЦР. У Києві большевики виступили проти Київського російського гарнізону, поки що лишаючи УЦР у спокої. Коли гарнізон залишив Київ, УЦР 22 листопада 1917 р. оголосила свій Третій Універсал, яким утворила Українську Народню Республіку (УНР), залишаючи її у федеративному союзі з Росією. Покищо большевики визнали УНР суверенною державою. Коли в грудні 1917 р. у виборах до Всеросійського Учреждения {parliament}, большевики одержали в Україні лише 10% голосів, вони покинули УЦР, переїхали до Харкова, де 25 грудня 1917 р. створили Українську Советську (Радянську) Республіку. Це означало, що Україна мала два уряди і дві назви.

Кінець імперії Романових

Ім'я _____

ВКАЗІВКА: Відповіджте на наступні питання.

1. _____ Подія в Петрограді 25 лютого 1917 року.
2. _____ Реакція царя Миколи II на події в Петрограді.
3. _____ Уряд, який в лютому 1917 р. перебрав владу в Росії
4. _____ Реакція України на події в Петрограді.
5. _____ Перший український уряд створений у 1917 році.
6. _____ Перший очолював УЦР.
7. _____ Проголошено Україною 25 червня 1917 року.
8. _____ Виконавчий орган УЦР.
9. _____ Дві помилки зроблені Тимчасовим Урядом.
10. _____ Як Тимчасовий Уряд втратив свою владу?
11. _____ Що проголосив Третій Універсал?
12. _____ Що зробили большевики коли отримали в Україні лише 10% голосів у виборах у грудні 1917?